

Wyrok z dnia 5 listopada 1998 r.

I PKN 422/98

Okoliczność, że w zakładzie pracy nie działa zakładowa organizacja związku zawodowego, której pracownik jest członkiem, nie zwalnia pracodawcy z obowiązku rozpatrzenia, przed podjęciem decyzji o uwzględnieniu lub odrzuceniu sprzeciwu od zastosowania kary porządkowej (art. 112 § 1 zdanie 2 KP), stanowiska reprezentującej pracownika międzyzakładowej organizacji związkowej (art. 34 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Józef Iwulski, Sędziowie SN: Andrzej Kijowski, Barbara Wagner (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 5 listopada 1998 r. sprawy z powództwa Andrzeja W. przeciwko [...] Domowi Kultury w G. o uchylenie kary upomnienia, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze z dnia 29 czerwca 1998 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Krośnie Odrzańskim wyrokiem z dnia 20 marca 1998 r. [...] oddalił powództwo Andrzeja W. o uchylenie kary upomnienia.

Sąd ustalił, że przełożona powoda Janina I. - dyrektor [...] Domu Kultury, w dniu 26 stycznia 1998 r. zastosowała wobec niego karę nagany za „nie przestrzeganie ustawowego czasu pracy, regulaminu i porządku w GDK”. Wskutek sprzeciwu wniesionego przez ukaranego w dniu 27 stycznia 1998 r., pracodawca w dniu 4 lutego uchylił karę nagany i udzielił upomnienia za: samowolne podjęcie decyzji doty-

czącej wzięcia udziału w koncercie ZSZ z grupą wokalną i sprzętem muzycznym w dniu 22 stycznia 1998 r., opuszczenie stanowiska pracy w dniu 21 stycznia 1998 r., przedstawienie w artykule prasowym w złym świetle działalności Domu Kultury. Od kary tej Andrzej W. wniósł sprzeciw, który nie został uwzględniony i karę upomnienia podtrzymano pismem z dnia 17 lutego 1998 r. W ocenie Sądu upomnienie było merytorycznie uzasadnione i formalnie poprawne.

Powód zaskarżył powyższy wyrok apelacją i podnosząc zarzut naruszenia art. 109 § 2 KP oraz §§ 8 i 27 Statutu NSZZ „Solidarność” w związku z art. 9 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz.U. Nr 55, poz. 234 ze zm.), a w konsekwencji art. 112 § 1 KP, wniósł o jego zmianę i uchylenie kary. Twierdził, że pracodawca nałożył karę bez uprzedniego wysłuchania go. Sprzeciw został rozpoznany bez konsultacji z Komisją Międzyzakładową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” Miasta i Gminy G., która reprezentowała interesy pracownicze powoda.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Zielonej Górze wyrokiem z dnia 29 czerwca 1998 r. [...] oddalił apelację. Zdaniem Sądu uprzedniość wysłuchania pracownika ocenia się w stosunku do późniejszego udzielenia kary i w ramach okoliczności stanowiących podstawę jej udzielenia. Skoro powód w piśmie z dnia 27 stycznia 1998 r. ustosunkował się do zarzutów podanych na uzasadnienie zastosowania w dniu 26 stycznia kary nagany, to należy uznać, że przed zastosowaniem w dniu 4 lutego kary upomnienia został prawidłowo wysłuchany. Brak pouczenia pracownika o prawie wniesienia sprzeciwu od zastosowanej kary nie powoduje nieważności jej nałożenia. Ewentualnym skutkiem takiego uchybienia może być przywrócenie terminu do wniesienia sprzeciwu. Powód wniósł sprzeciw od kary upomnienia w terminie, wobec czego jego zarzut dotyczący naruszenia art. 109 § 2 KP jest nietrafny. W dalszej części motywów wyroku Sąd wywiódł, że statut związku zawodowego normuje stosunki między organizacją i jej członkami, nie nakłada i nie może nakładać obowiązków na osoby trzecie. Obowiązek konsultacji utrzymania w mocy kary porządkowej z międzyzakładową organizacją związkową nie wynika z art. 23² KP w związku z art. 30 ustawy o związkach zawodowych. Art. 112 § 1 KP traktuje o zakładowej organizacji, przeto odpada konieczność konsultacji uwzględnienia lub odrzucenia sprzeciwu z międzyzakładową organizacją związkową.

Andrzej W. zaskarżył ten wyrok kasacją. Wskazując jako jej podstawę naruszenie prawa materialnego, a to art. 109 § 2 KP i art. 112 §1 KP w związku z art. 34 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych, wniósł o jego zmianę i

uchylenie kary upomnienia oraz o zasądzenie od strony pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania. Zdaniem skarżącego pogląd, że obowiązek konsultacji dotyczy tylko zakładowej organizacji związkowej, jest błędny. Art. 34 ustawy o związkach zawodowych stanowi bowiem, że uprawnienia zakładowej organizacji związkowej przysługują odpowiednio organizacji międzyzakładowej. Ze względu na ten przepis uchylony został, jako zbędny, art. 24 KP- przepis o identycznej treści. Skarżący kwestionował także zasadność ustalenia w przedmiocie prawidłowości wysłuchania go przed zastosowaniem kary. Twierdził, że o stawianych mu zarzutach dowiedział się dopiero z treści upomnienia.

Strona pozwana w odpowiedzi na kasację wniosła o jej oddalenie. Podała, że przed podtrzymaniem kary upomnienia, w dniu 10 lutego, na pisemny wniosek Komisji Międzyzakładowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” Miasta i Gminy G. z dnia 5 lutego, przeprowadziła konsultację w przedmiocie utrzymania nałożonej na powoda kary i uwzględniła przy rozpatrzeniu sprzeciwu jej stanowisko.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest częściowo usprawiedliwiona.

Zgodnie z art. 112 § 2 zdanie pierwsze KP „O uwzględnieniu lub odrzuceniu sprzeciwu decyduje pracodawca po rozpatrzeniu stanowiska reprezentującej pracownika zakładowej organizacji związkowej”. Według art. 23² KP „Jeżeli przepisy prawa pracy przewidują współdziałanie pracodawcy z zakładową organizacją związkową w indywidualnych sprawach ze stosunku pracy, pracodawca ma obowiązek współdziałać w takich sprawach z zakładową organizacją związkową reprezentującą pracownika z tytułu jego członkostwa w związku zawodowym albo wyrażenia zgody na obronę praw pracownika nie zrzeszonego w związku - zgodnie z ustawą o związkach zawodowych”. Stosownie do art. 34 ustawy o związkach zawodowych przepisy jej rozdziału czwartego zatytułowanego „Zakładowa organizacja związkowa” stosuje się odpowiednio do międzyzakładowej organizacji związkowej obejmującej swoim działaniem zakład pracy.

Pogląd zaprezentowany przez Sądy obu instancji, że wynikający z art. 112 § 1 zdanie drugie KP obowiązek konsultacji rozpatrzenia sprzeciwu od zastosowania kary porządkowej dotyczy członka związku zawodowego tylko wówczas, jeżeli u pracodawcy działa zakładowa organizacja tego związku, jest w kontekście powołanych

przepisów nieprawidłowy. Fakt, że w zakładzie pracy nie funkcjonuje zakładowa organizacja związku zawodowego, którego pracownik jest członkiem, nie zwalnia pracodawcy z obowiązku konsultacji podejmowanych w odniesieniu do takiego pracownika czynności z zakresu stosunku pracy ze związkowymi ogniwami międzyzakładowymi. Andrzej W. był członkiem NSZZ „Solidarność” zrzeszonym w międzyzakładowej organizacji tego związku. [...] Dom Kultury miał obowiązek konsultacji działań prawnych, w odniesieniu do których przepisy kodeksu pracy wymagają współdziałania ze związkami zawodowymi, z tą jednostką strukturalną.

W odpowiedzi na kasację strona pozwana twierdziła, że przed rozpatrzeniem sprzeciwu konsultowała jego odrzucenie lub uwzględnienie z Komisją Międzyzakładową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” Miasta i Gminy G. W aktach sprawy znajduje się notatka ze spotkania Dyrektorki [...] Domu Kultury z Przewodniczącym Komisji. Rozpoznając sprawę ponownie Sąd winien wyjaśnić okoliczności dotyczące członkostwa powoda w NSZZ „Solidarność” i zasad reprezentacji jego indywidualnych interesów przez Komisję Międzyzakładową Oświaty i Wychowania tego związku, ustalić jaki charakter miało spotkanie przełożonej powoda z przewodniczącym Komisji Międzyzakładowej Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” oraz ocenić, czy spotkanie to czyni zadość wymaganiom prawidłowego współdziałania pracodawcy ze związkiem zawodowym.

Nie jest natomiast słuszny zarzut kasacji naruszenia art. 109 § 2 KP. Wysłuchanie pracownika ma przede wszystkim walor wychowawczy. Sąd trafnie wywiódł, że pismo powoda z dnia 27 stycznia 1998 r., będące reakcją na zastosowanie w dniu poprzednim kary nagany, należy traktować jako wysłuchanie przed zastosowaniem upomnienia. Złagodzenie kary było efektem właśnie owego pisemnego wyjaśnienia, które spełniło funkcję wysłuchania. Jakkolwiek w użytym w art. 112 KP wyrazie „wysłuchanie” implicite zawarta jest jego forma ustna, (rozmowa, oświadczenie), głównie wychowawczy cel wysłuchania może być osiągnięty także drogą pisemnego ustosunkowania się pracownika do czynionych mu zarzutów. Twierdzenie powoda, jakoby został zaskoczony zarzutami, nie zasługuje na wiarę. Zarzuty uzasadniające nałożenie kary upomnienia były te same, które uprzednio pracodawca podał jako przyczyny zastosowania kary nagany. Skoro powód ustosunkował się do nich na piśmie, to nie mógł być nimi później zaskoczony.

Kierując się powyższymi względami Sąd Najwyższy, stosownie do art. 393¹³ § 1 KPC, orzekł jak w sentencji.

